

Äntligen skärpta kontroller av arbetskraften

Avslöjandet om företaget Skogsnickes behandling av sina afrikanska arbetare gav SCA kalla fötter. I år har de gjort systematiska kontroller hos samtliga uppdragstagare. – Det var på tiden, men det var synd att det skulle behövas en skandal för att det skulle hända något, säger skogsföretagaren Ivo Krsek som gläds åt att bolagen har vaknat.

Ivo Krsek jobbar uteslutande åt stora skogsbolag, bland annat SCA. Hans företag har växt snabbt och har nu cirka 100 anställda, de flesta från Tjeckien eller Slovakien. Ivo har själv tjeckiskt ursprung. Ett par säsonger jobbade han i de svenska skogarna, sedan bestämde han sig för att starta eget.

Det stora antalet utländska arbetare har i år orsakat honom en hel del extra arbete. Förutom den vanliga checklistan på 4-5 sidor, som fylls i tillsammans med anbudet, var Ivo tvungen att skicka med en förteckning över samtliga anställda med namn och nationalitet. Han måste även skicka dokument som visade att det fanns uppehållstillstånd för de personer som kom från länder utanför EU. När arbetet väl kom igång ute i skogen, duggade besöken från SCA tätt.

- De har ställt massor av frågor – om det finns anställningsavtal, vad de har i lön, om de vet vart de kan ringa om det händer något. De har kollat hur de bor, vilka fordon de kör och om personerna som jobbar verkligen är de samma som stod på listan. De har haft med sig tolk och pratat med varenda arbetare, berättar Ivo.

Ivo Krsek välkomnar kontrollerna och tycker att det är på tiden att någon försöker rensa upp bland den smuts som hela Sverige fick höra talas om på riksnyheter i vintras: Falsa löften om en månadslön lika stor som en hel årslön i hemlandet. Arbetare som skuldsatte sig för att resa till Sverige. Mötet med den brutala verkligheten i form av uselt boende och slavlika förhållanden. Uppdrag Granskning berättelse om de kamerunska skogsarbetarna var visserligen av det värre slaget, men för dem som jobbar i branschen är det ingen nyhet att det finns oseriösa företag som utnyttjar sina arbetare grovt och därmed kan hålla ett lägre pris gentemot kund.

- Alla vet att de finns. Det har retat mig ända sedan jag startade eget att behöva konkurrera med dessa oseriösa företag. Det blir knappast konkurrens på lika villkor, säger Ivo.

Att det var en av SCA:s entreprenörer som avslöjades i Uppdrag Granskning skakade om skogsbolaget ordentligt. För att förhindra att något liknande sker igen har SCA under våren vidtagit åtgärder. Arbetet med den tidigare använda checklistan har fördjupats, minst två anställda vid varje förvaltning har utbildats extra med avseende på detta, informationsmöten har hållits med entreprenörerna och arbetarnas förhållanden har synats på plats.

- Vi har gjort det tillsammans med GS- facket eftersom vissa frågor, som till exempel lön och boende, lämpar sig bättre för facket att titta på. Tolkar har ibland varit lite svåra att få tag i, men det har gått bra. Vår förvaltning har träffat runt 15 arbetslag, säger Göran Tjernberg, skogsförvaltare på SCA Medelpad.

SCA gjorde besök hos Skogsnicke också, men utan att hitta något. Vad finns det för garanti för att man verkligen upptäcker missförhållanden?

- Om det är det någon som verkligen går in för att luras, så finns det förstås alltid en risk att de kan slinka igenom. Förhoppningsvis får man någon sorts känsla för förhållandena när man är ute och besöker dem. Vi känner inte att vi har varit slarviga förut, men i år har vi förstås varit

mer noga. Vi ger dem heller ingen förberedelsestid inför besöket, bara ringer kvällen innan och säger att vi kommer, säger Göran Tjernberg.

Har ni hittat något?

- Ja faktiskt. Det har varit något boende som varit lite tveksamt. Vi har haft en dialog med entreprenören och facket, och förändring har kommit till stånd.

Både Ivo Krsek och Göran Tjernberg är överens om kontrollerna tar mycket arbetstid i anspråk. Kanske orimligt mycket tid.

- Det är bra initiativ, men det har varit lite överdrivet. Jag har 15 arbetslag och jag tycker att det kanske kunde räcka med en 3-4 stickprov. Om det ser bra ut där, kan de kanske anta resten också är bra, säger Ivo.
- Vi ska utvärdera det här arbetssättet och det kan nog bli tal om stickprov i framtiden. Det är ju orimligt i längden att varje år besöka varenda arbetare, säger Göran.

Är företaget seriöst?

Checklista för dig som skogsägare:

- Är företaget registrerad för F-skatt och som arbetsgivare?
- Är skatt och sociala avgifter betalda? (Skatteverket lämnar information.)
- Är företaget registrerat hos bolagsverket?
- Verkarbolagets siffror i sin ordning?
- Har företaget ansvarsförsäkring?
- Är de anställda försäkrade?
- Är entreprenören medlem i SLA? (Då finns också kollektivavtal.)
- Verkar villkoren i anställningsavtalet rimliga?
- Hur får de anställda betalt? Kontanter innebär alltid risk för svartjobb.
- Finns uppehållstillstånd för icke EU-medborgare som stannar längre än 3 månader?
- Får arbetarna någon säkerhetsutbildning?
- Hur bor arbetarna? Finns toalett, dusch, tvättmaskin och kök av hygglig standard?
- Sist men inte minst - gör ett personligt besök och lyssna på magkänslan.

